

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No 1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'İY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojiakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI.....	141
Xayitov Rustam Burxonovich	

BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ “YASHIL” INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITSION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyeвна	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	

INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI.....	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ.....	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА.....	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI.....	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI.....	303
Tashmuxe'dova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR.....	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH.....	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI.....	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHNING MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEKNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	655
Ulashev Xubbim Askarovich	
KADRLAR SIYOSATI VA DAVLAT XIZMATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH HAMDA RIVOJLANTIRISHNING MILLIY MODELINI YARATISH	659
Turayev Laziz Shokirovich	
BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMRADORLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	664
Bo'ltakov Sardor Oqbo'ta o'g'li	

QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INI UNDIRISH JARAYONIDA SOLIQ TAFOVUTINI (VAT GAP) ANIQLASH VA BAHOLASH USULLARI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDA ADAPTIV YONDASHUV.....	670
Urazmatov Jonibek Musurmanovich	
HUDUDLAR SOLIQ SALOHİYATI: OMILLAR VA NATIJA.....	675
Baxtiyorov Umid Kaxramon o'g'li	
AN'ANAVIY HUNARMANDCHILIKNI RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA QILISH MEXANIZMLARI.....	680
Ermetov A.I.	
TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHDA SUPPLY CHAIN CONTROL TOWER KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISH AFZALLIKLARI.....	686
Yuldashev Abduxakim Abdukarimovich	
KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA AXBOROT RESURSLARINING BOSHQARUV MODEL VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	691
Yo'ldoshev Nodirbek Ne'matjon o'g'li	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIGA MENTORLIK TIZIMINI TATBIQ QILISHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	696
Kurshida Maxmadaminova	
QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'INING HISOB-KITOB VA UNDIRISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	706
Jumanazarov Alisher Toshtemir o'g'li	
ПРАКТИКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КЛЮЧЕВЫХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ УЗБЕКИСТАНА.....	715
Наимов Шохрух Шарофиддинович	
KORPORATIV DIVIDEND SIYOSATINING YANGI JIHATLARINI O'RGANISH: RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKAT MISOLIDA.....	723
Eshev Furqat A'zamovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR ASOSIDA "AQLLI SHAHAR" BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH: INSONGA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV.....	730
Raximova Madina Shuxrat qizi	
HUDUDIY IQTISODIY TIZIMLARNI BOSHQARISHNING TASHKILIY TUZILMALARI.....	737
Umarov Oqil Omiljonovich	
MAMLAKATIMIZ TIJORAT BANKLARINING FOND BOZORIDAGI INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	742
Yuldashev Fozil Turapovich	
MAKROIQTISODIY MUVOZANATNI MODELLASHTIRISHDA MATEMATIK USULLARNING TATBIQI VA PROGNOZLASHTIRISH SAMARADORLIGI.....	749
Abdiraimov Abbos Xolmurodovich	
ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И ГОСУДАРСТВАМИ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ.....	756
Мирзамухамедова Шахзода Акмалжон кизи	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIY TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA STRATEGIK MENEJMENTNI RIVOJLANTIRISH.....	762
Ismadiyarov Alisher Abduraxmon o'g'li	
СПОСОБЫ ВЫРАЖЕНИЯ СОСТОЯНИЙ ЧЕЛОВЕКА ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИМИ ОБОРОТАМИ РУССКОГО ЯЗЫКА.....	766
Жумаев Шавкат ХХХ	
SUV XO'JALIGI SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	769
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva	
МЕТОДЫ СБОРА И АНАЛИЗА ДАННЫХ ДЛЯ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ЦИФРОВЫХ ИНВЕСТИЦИЙ.....	776
Каракулов Фарход Зайпудинович	

НЕФОРМАЛЬНАЯ ЗАНЯТОСТЬ И ТЕНЕВАЯ СТОРОНА ЭКОНОМИКИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: АНАЛИЗ СТРУКТУРНЫХ ВЫЗОВОВ И ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕР ПО ЛЕГАЛИЗАЦИИ	782
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	787
Xalikov Akmal Xolboyevich	
TIJORAT BANKLARDA MOLIYAVIY XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI	793
Roziqov Behzod Bahrom o'g'li	
RAQOBATBARDOSH MUHITDA INNOVATSION MENEDJMENTNI JORIY ETISH MEXANIZMLARI	799
Siddikov Askar Axrorovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYASINI BAHOLASHNING MEZON VA USULLARI	803
Isakova Naima Ikromjonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	809
Abdullayeva Iroda Shuxrat qizi	
MULTIMODAL TRANSPORT OQIMLARI SHAROITIDA LOGISTIKA XABLAR JOYLASHUVINI TANLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	813
Umirzaqov Davlatjon Dolimjon o'g'li, Axmedova Muslima Djalolovna	
SUG'URTA ZAXIRALARINI MOLIYAVIY HOLAT TO'G'RISIDAGI HISOBOTDA AKS ETTIRISH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH	818
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNI BOSHQARISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	826
Nazarov Nazirjon Narzilloevich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI TUZISH VA ULARNI TAHLIL QILISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	830
Norqulova Qutlug'nigor Oloviddinovna	
XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI METODOLOGIK TAKOMILLASHTIRISH MODELLARI	837
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI (XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA)	844
Bekmetov Xursandbek Ilxamovich	
SOTISH KANALLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MARKETING TADQIQOTLARIDAN FOYDALANISH	850
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
MINTAQ IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURIYATI	857
Achilova Firuza Kurbanovna	
TIJORAT BANKLARINING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH VA INVESTITSION KREDITLASH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH TAHLILI	862
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZLAR BILAN O'ZARO MUNOSABATLARNI RIVOJLANTIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA BAHOLASH MEZONLARI	867
Ismailova Ma'mura Eldorovna	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TADBIRKORLIKNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA MANBALARI	874
Rustamova Dilsabaxon Djurayevna, Baratov Maxsudali Nazaraliyevich	
KORXONA FAOLIYATIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	881
Xashimova Dilyora Paxritdinovna	
TURIZM SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI (DXSH) LOYIHALARINI BOSHQARISHDA ESG VA BMTNING BARQAROR RIVOJLANISH MAQSADLARI (UNSDG) KONSEPSIYALARINING O'ZARO BOG'LIQLIGI	888
Masharipov Ravshan Rajabboyevich	

IQTISODIY, MOLIYAVIY, INVESTITSIYA VA SOLIQ SALOHİYATINING O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY XUSUSIYATLARI.....	893
Jurayev Xusan Atamuratovich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RISKLAR BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	900
Kadirov Abdumalik Matkarimovich, Abduqodirova Shahzoda Ilhomidin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTINI IQTISODIY-EKOLOGIK JIHATDAN RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	904
Koliyova Shoxista Qahramon qizi, Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY AKTIVLAR PORTFELLARINI RISK-DAROMAD DILEMMASI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH (G. MARKOVIS VA J. TOBINNING PORTFEL NAZARIYASI ASOSIDA)	909
Kurbanov Xayrilla	
MAMLAKATIMIZNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	915
Mirzayev Rustam Ro'ziyevich	
РЫНОЧНЫЙ СПРОС И РАВНОВЕСИЕ	921
Камилова Наргиза Абдукажхоровна, Ашуров Сардоржон Зафаржонович	
XORIJYIY DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINING O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH TENDENSIYASI.....	925
Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li	
MARKETING-INTERNET XIZMATLARIDAN FOYDALANGAN HOLDA SAVDO KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	929
Ismoilov Lazizbek Rasuljon o'g'li	
KORXONADA INNOVATSION BOSHQARUV MEXANIZMLARINING MAVJUD MODELLARINING RETROSPEKTIVASI.....	934
Toxirova Gullola Mirkamolovna	
SANOATNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA TARMOQ KORXONALARI FAOLIYATIGA ESG TAMOYILLARINI JORIY ETISHNING ROLI	940
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
TIBBIY XIZMATLARNI MOLIYALASHTIRISH VA SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	946
Isroilov Bohodir Ibragimovich, Muhammadiev Ramz Zoirjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING ROLI	952
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УЧЕТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ.....	957
Журахонов Шержахон Зафаржонович	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT KO'LAMI, RIVOJLANISHINING TARIXIY EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI HOLATI TAHLILI	962
Raxmonov Azizjon Sadullayevich	
SOLIQQA TORTILADIGAN KO'CHMAS MULKLARNI BAHOLASH TIZIMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	970
Musalimov Shuxrat Isamuxamedovich	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYALASHNI TAKOMILLASHTIRISH BILAN BOG'LIQ BO'LGAN MUAMMOLAR.....	974
Yuldashev Iskandar Abdurashidovich	
BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI VA UNING QURILISH SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK(DXSH)NI BOSHQARISHDAGI O'RNI	980
Rasulov Shuxrat G'ayratovich	
"YASHIL IQTISODIYOT", EKOLOGIK BARQARORLIK VA EKOLOGIK MADANIYAT	984
Ibragimova Saodat Abdumom'inovna	

EKOLOGIK TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI	990
Mirzayeva Nilufar Sabirjanovna	
IQTISODIY RIVOJLANISHDA INNOVATSIYALARNING NAZARIY ASOSLARI VA AHAMIYATI	995
Davlatova Ozoda Olmos qizi	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH: RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'YI INTELLEKTNI JORIY ETISHNI TAKOMILLASHTIRISH	1001
Suyunova Dilfuza Dilmurod qizi	
BOZORNI SEGMENTATSIYALASHDA MARKETING TADQIQOTLARINING ROLI	1006
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilxomovna	
O'ZBEKISTONNING "YASHIL IQTISODIYOT"GA O'TISH STRATEGIYASI	1010
Sharifboyev Bunyod Azamat o'g'li, Abduraxmanova Gulnora Qalandarovna	
TIJORAT BANKLARI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA KAPITALNING ROLI	1016
Mirzaraximova Nurhayot Baxrom qizi	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ВУЗОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ И РЫНОЧНОЙ КОНКУРЕНЦИИ	1020
Ходжаева Наргизахон Анатолиевна	
FUNDRAISING AS A STRATEGIC TOOL IN MUSEUM MANAGEMENT	1028
Aziza Ibroximova	
KORXONALARDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI	1035
Boboraxmatova Shohsanam Ibdullo qizi	
MOLIYAVIY HISOBOT TIZIMINI XALQARO STANDARTLARGA O'TKAZISHNING O'ZBEKISTONDAGI DINAMIKASI VA NATIJALARI (OLMALIQ KMK MISOLIDA)	1043
A.J.Tuychiyev, M.V Abdunabiyeva	
TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI QURISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: FARG'ONA VODIYSI (FARG'ONA VILOYATI VA QO'QON HUDUDI) MISOLIDA RAQAMLI LOYIHALASH, OPTIMALLASHTIRISH VA INTELLEKTUAL BOSHQARUV	1051
Yakubov Maqsadxon Sultaniyazovich, Norinov Muhammadyunus Usibjonovich, Zikrayev Akmaljon Alimovich	
O'ZBEKISTONDA KORPORATIV INNOVATSIYA TIZIMINI ISH SAMARADORLIGINI BAHOLOVCHI (KPI) AXBOROT TIZIMINI ISHLAB CHIQISH VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1057
Rafikova Kamila Baxtiyorovna	
RAQAMLI BANK XIZMATLARINING MOLİYAVIY BOZOR RIVOJIGA TA'SIRI	1063
Abdulazizov Javohir Abduvali o'g'li	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MOLİYALASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	1070
Davlyatov Qahramon Abdumavlyanovich	
AMORTIZATSİYALANADIGAN AKTIVLAR HISOBINING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	1077
Aminboyev Jaloliddin Otabek o'g'li	
BANKLARDA RISK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH	1083
Karimov Shohruh Boydulla o'g'li	
DIGITALIZATION, RESEARCH CAPACITY AND HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN: AN ARDL-ECM ANALYSIS (2000-2024)	1087
Ismailova Nilufar	
TURIZMDA TALAB VA TAKLIFNI BAHOLASH USULLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1094
Suyunov Alijon Jumaboy o'g'li	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ УПРАВЛЕНИЯ ДОХОДАМИ И РАСХОДАМИ НА ФИНАНСОВУЮ УСТОЙЧИВОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЙ	1099
Аймухаммедова Амина Какажановна	
"O'ZMILLIYBANK" AJDA MIJOZLARNING KREDITGA LAYOQATLILIGI DARAJASI HOLATI TAHLILI	1105
Jumaniyazov Quvanchbek Amatjonovich	

SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH HAMDA ISHLAB CHIQUARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1110
Qodirov Bekzod Xomidjonovich	
FARMATSEVTIKA SANOATINING ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI IQTISODIY-STATISTIK USULLARI ORQALI TAHLILI	1115
O'taganova Umida Egamberdi qizi	
MAMLAKATIMIZDA XOTIN – QIZLAR O'RTASIDA MAHALLIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	1123
Rafiyeva Madina Xusinovna	
YASHIL IQTISODIYOTDA DEPOZIT TIZIMINI SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BOSHQARISH	1128
Norqobilova Feruza Abduhomidovna, Odilov Jahongir Nozimjonovich	
OPTIMIZING HUMAN CAPITAL: THE IMPACT OF SCHOOL MANAGEMENT ON ORGANIZATIONAL CULTURE IN VOCATIONAL EDUCATION.....	1132
Karimova Dilfuza Xatamjonovna	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSİYALARINING INNOVATSION MAZMUNI RIVOJLANISHINING DOLZARB YO'NALISHLARI	1138
Batirova Raxima Abdujabbarovna, Raximjonov Ulug'bek Boxodir o'g'li	
IQTISODIY TIZIMLARNI MAKRO VA MIKROIQTISODIY DARAJADA PROGNOZLASH: KONSEPTUAL YONDASHUVLAR VA MODELLASHTIRISH USULLARI	1142
Alimov Fazliddin Xalimovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTITUTLARIDA FOIZSIZ MOLIYALASHTIRISH TAMOIYLLARINING IQTISODIY MOHIYATI.....	1147
Pulatova Adolat Djaxangirshyevna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVASION FAOLIYATNI SAMARALI BOSHQARISH JARAYONLARI	1152
Fayzieva Dilafruz Shuhratovna	
MARKAZIY BANK RAQAMLI VALYUTASI (CENTRAL BANK DIGITAL CURRENCY): NAZARIY ASOSLAR VA XALQARO TA'RIFLARNING QIYOSIY TAHLILI	1156
Tashqo'ziyev Suxrob Abdurazzak o'g'li	
KORXONALARNI MOLIYAVIY INQIROZGA OLIB KELUVCHI SABABLAR VA ULARNI OLDINI OLISH YO'LLARI.....	1161
Bobomirzayev Isroil	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ РОСТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ, УСЛОВИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	1165
АскарOVA Мавлуда Турабовна	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA MOLIYAVIY BOZOR MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1171
Ibragimov G'anijon G'ayratovich	
BANK TIZIMIDA OPERATSION RISKLARNI BAHOLASH VA MONITORING MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH.....	1176
Muxitdinova Difuza Farxodovna	
KO'P DARAJALI YONDASHUVNING MIKRO, MEZO VA MAKRO DARAJALARDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKLARINI ASOSLASH HAMDA MODEL ARXITEKTURASINI SHAKLLANTIRISHNING METODOLOGIK TAMOIYILLARI	1183
Usmonov Maxsud Tulqin o'g'li, Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARI DAROMAD BAZASINING TARKIBI VA DINAMIKASI ("TURONBANK" ATB MISOLIDA)	1191
Togayev Salim Sobirovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KAPITAL TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI KAPITAL BAHOSINI MINIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARI	1196
Obidov Sanjar Omonxo'jayevich	
O'ZBEKISTON XIZMATLAR EKSPORTINING GEOGRAFIK TARKIBINI TAKOMILLASHTIRISH IMKONIYATLARI: GRAVITATSION MODEL ASOSIDA TAHLIL	1202
Qodirjonov Adhamjon	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINING INSTITUTIONAL OMILLARI.....	1212
Arifbayev Bobur Dilshodovich	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ ESG-ТРАНСФОРМАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В РАМКАХ СТРАТЕГИИ «УЗБЕКИСТАН – 2030».....	1219
Аблаева Валентина Борисовна	
FINANCING A GREEN UNIVERSITY: MECHANISMS, MODELS, AND STRATEGIC DIRECTIONS FOR SUSTAINABLE CAMPUS DEVELOPMENT	1227
I. Imomov, F.Nishonov	
ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО МАРКЕТИНГА В УЗБЕКИСТАНЕ	1234
Шоев Алим Халмуратович	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME.....	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
ANALYZING UZBEKISTAN'S EU EXPORT TRENDS THROUGH THE GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES PLUS (GSP+) SCHEME.....	1239
Aziz Zikriyoyev, Rajabova Malika Nuriddin qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSILAR HISOBIGA ASOSLANGAN XOLATDA MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI TASHKIL ETISH TARTIBI	1247
Xasanova Xusnoraxon Faxriddinovna	
HUDUDIY MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA INVESTITSION FAOLLIKNING ROLI VA UNING RIVOJLANISH MEKANIZMLARI.....	1251
Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К ИССЛЕДОВАНИЮ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ УНИВЕРСИТЕТОВ.....	1257
Менглиева Индира Баходировна	
ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ НА ЭНЕРГЕТИЧЕСКОМ РЫНКЕ: ВЫЗОВЫ И ВОЗМОЖНОСТИ	1261
Умарбеков Бахром Ботирбекович	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA "ALTERNATIVE RISK CAPITAL"NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1270
Jorabaev Jasur Abduraxmanovich	
O'ZBEKISTON QAYTA SUG'URTA TIZIMIDA ALTERNATIVE RISK CAPITAL'NI JORIY ETISH: IQTISODIY MODEL, EMPIRIK TAHLIL VA ME'YORIY TAKLIFLAR (JAHON TAJRIBASI MISOLIDA)	1276
Jo'rabayev Jasur Abdurahmonovich	
IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA BOSHQARUV KADRLARINING LIDERLIK SALOHİYATINI BAHOLASH MASALALARI.....	1282
Rasulov Shohruxbek G'ulomjon o'g'li, Ibragimov Isroil Usmonovich	
SURXONDARYO VILOYATIDA MEVA VA SABZAVOT ISHLAB CHIQUARISH KO'RSATKICHLARINING XO'JALIKLAR TOIFALARI BO'YICHA TAHLILI.....	1286
Majidova Dilnoza Bahromovna	
TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHDA SUN'IY INTELLEKTNING (SI) TA'SIRI.....	1290
Begimqulov Javohirbek Jo'raqul o'g'li	
MINTAQADA SANOAT TARMOQLARI RIVOJLANISHIDA TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI VA ZARURLIGI.....	1300
Xodjaeva Feruza Komilovna	
TOSHKENT VILOYATI HUDUDLARINING IJTIMOY-IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI IQTISODIY FARQLAR TAHLILI.....	1305
Saidakbarov Saidazam Aziz o'g'li	
KORXONALARDA UMUM ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBI	1309
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
ONLAYN BRONLASH TIZIMLARI: TURLARI, XUSUSIYATLARI VA AJRALIB TURUVCHI BELGILARI	1314
S.S. Ismatillaeva	

BUDJET TIZIMI BUDJETLARI IJROSI USTIDAN MOLIVAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1320
Saidova Kamolat Farhodovna	
КРИМИНОЛОГИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ФАКТОРОВ, ПОРОЖДАЮЩИХ ЖЕНСКУЮ ПРЕСТУПНОСТЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ	1326
Нуриллоева Заррина Зокиржоновна	
SAMARQAND VILOYATI MEHMONXONA XO'JALIGIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TURISTLAR OQIMINI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	1331
Amiriddinova Madinabonu Zayniddin qizi	
SOLIQ YUKINI HISOBLASH VA UNGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILINING METODOLOGIK JIHATLARI	1334
Abdullayev Abror Bozarboyevich	
ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТЬ ТРУДА В МАЛОМ БИЗНЕСЕ: ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ РЕЗЕРВЫ РОСТА И РОЛЬ ОБУЧЕНИЯ ПЕРСОНАЛА.....	1341
Аминжоновна Вазира Мамасидиковна	
DZYUDOCHILARDA USHLAB OLISH (KUMI-KATA) STRATEGIYASINING MUSOBAQA NATIJALARIGA TA'SIRI.....	1350
Shermatov Gulom Qaxxorovich	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA RISK LARNI ANIQLASH VA NAZORAT TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	1357
Xasanov Adiz Xusenovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOTNING HOZIRGI HOLATI HAMDA UNI QISQARTIRISHGA QARATILGAN IQTISODIY ISLOHOTLAR.....	1363
Beknazarov Behzod Baxtiyorovich	
IMPROVEMENT OF THE COMMERCIAL BANK PRIVATIZATION PROCESS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	1368
Djumaniyazov Islam Karimbayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SOHASI INVESTITSION VA EKSPORT SALOHİYATI TAHLILI	1374
Nurboyev Jaloliddin Mamadiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENTI SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	1378
Madaminov Bekzod Allayarovich	
IQLIM O'ZGARISHLARI VA XAVF OMILLARI SHAROITIDA AGRAR BIZNESDA XARAJATLAR TAHLILI VA XATARLARNI BOSHQARISH.....	1383
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINING BOSHQARUVIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH VA YASHIL IQTISODIYOTNING O'RNI	1387
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКСПОРТНОЙ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ НА ОСНОВЕ ЭФФЕКТИВНОЙ ЛОГИСТИКИ И УПРАВЛЕНИЯ ЦЕПОЧКАМИ ПОСТАВОК	1392
Каримова Хулкар Рахманали кизи, Махмудуллоева Севинч Хабибулла кизи	
TIJORAT BANKLARI KREDIT PORTFELI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYALASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	1399
Norova Nozima Nabiyevena	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA O'ZBEKISTON KOMPANIYALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA TA'SIRI.....	1406
Ahmedova Dilnoza Qalandar qizi	
MINTAQAVIY IQTISODIYOTNING EKOLOGIK MUVOZANATINI SAQLASH ORQALI BARQAROR RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI (NAVOIY VILOYATI TAJRIBASI)	1411
Barnoqulova Marjona Otabek qizi	
KORXONALARDA ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL, GOVERNANCE) HISOBOTLARINING AUDITINI TASHKIL ETISH VA BAHOLASH MEKANIZMLARI.....	1417
Xolikov Ravshan Anvar o'g'li	

SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	1420
Omonov Olim Murodullayevich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI.....	1424
Sharifi Abdul Fatah	
TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLİYALASHTIRISH BILAN BOG'LIQ MUAMMOLAR.....	1430
Sadikov Q.M.	
TIJORAT BANKLARIDA TO'LOV AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR.....	1434
Kurbosheva Mohira Xafizovna	
MURAKKAB LOYIHALARDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	1439
Tursunmuratov Sherzod Turdimuratovich	
ЭФФЕКТИВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	1442
Камолова Феруза Кахрамоновна	
O'ZBEKISTON HUDUDIIY RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YO'NALISHLARI.....	1448
Ma'murov Baxtiyor Xolmatjanovich	
O'ZBEKISTONDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY VA INSTITUTIONAL ASOSLARI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	1456
Ismailova Gulruh Faxriddinovna	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ПЕРСОНАЛОМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ЦИФРОВИЗАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ ТАЛАНТАМИ И МОТИВАЦИЯ.....	1462
Абилов Эльман Худаверди оглы	
O'ZBEKISTON BANKLARINING AML TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKT: STRATEGIK ZARURAT VA JORIY ETISH YO'LLARI.....	1468
Rashidov Avazbek Raximovich	
GLOBALASHUV SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA TUG'ILISH KO'RSATKICHLARI STATISTIK TAHLILI.....	1475
Abduraxmanov Abduazim Djalaliddinovich	
BANK KREDITINING KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI RESURLAR BILAN TA'MINLASHDAGI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	1483
Bo'tayev O'tkir Eshboevich	
TIJORAT BANKLARINI DAVLAT TASARRUFIDAN CHIQARISH VA XUSUSIYLASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA UNI CHUQURLASHTIRISH YO'LLARI.....	1489
Salamov Islom Tashkazakovich	
FRANCHAYZING ASOSIDA FAOLIYAT YURITUVCHI KORXONALAR MAHSULOTLARINI XALQARO BOZORDA ILGARI SURISHDA MERCHANDAYZING DIZAYNI VA VIZUAL MARKETING YONDASHUVLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	1495
Xodjayev Anvar Rasulovich	
ISHLAB CHIQUARADIGAN SANOAT RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH.....	1501
Mallaboyev Anvarjon Sotvoldiyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIGA MO'LJALLANGAN YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZISHNING AXAMIYATI.....	1510
Safayev Sanjarbek Zafarbek o'g'li	
BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI.....	1516
Ibroximov Iloxjon Shavkatjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SAMARADORLIGI OMILLARI TAHLILI.....	1522
Maxmudova Maftunaxon Shavkatjon qizi	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN XORIJIY KREDIT LINIYALARINI JALB ETISH VA ULARDAN FOYDALANISHNING AMALDAGI HOLATI.....	1529
Aytiboev Nodirbek Rashid o'g'li	

AUDITDA MUHIMLIK CHEGARASI KO'RSATKICHINI ANIQLASH MUAMMOLARI.....	1534
Pirnazarova Juldiz Djamiljan qizi	
РОЛЬ И ЗНАЧЕНИЕ СФЕРЫ УСЛУГ В ЭКОНОМИКЕ СТРАН МИРА И УЗБЕКИСТАНА.....	1538
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
MAHALLIY BUDJETLAR DAROMADLARINI MUSTAHKAMLASHDA MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	1544
Imanova Umida Baxtiyrovna	
A COMPARATIVE ANALYSIS OF VOCATIONAL EDUCATION SYSTEMS IN SAUDI ARABIA AND UZBEKISTAN	1549
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
YO'LOVCHI TASHISHDA KICHIK TADBIRKORLIK SHAKLLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH MODELLARI	1555
Aytieva Sevara Allaberdievna	
XIZMATLAR SEKTORIGA INVESTITSIYA JALB QILISHDA STRATEGIK TAMOYILLAR VA ULARNING IJTIMOIY-IQTISODIY NATIJALARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARI.....	1561
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li, Nabiye G'ulom Abdusalomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA UNIVERSITETLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI.....	1566
Boboxo'jayev Asliddin Muzaffarovich	
"YASHIL IQTISODIYOT" GA O'TISH JARAYONINI MOLIYALASHTIRISH	1571
Hayitov Jamshid Xolboyevich	
MAHALLA BOSHQARUVIDA OCHIQLIK VA MOLIYAVIY SHAFFOFLIKNI OSHIRISH: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.....	1575
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1581
Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li	

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

Dagarov Bekzod Muzaffar o'g'li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Mustaqil izlanuvchisi, PhD

Annotatsiya: Maqola tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishning zamonaviy metodologiyasini takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan. Tadqiqotda banklarning investitsion faoliyatini samarali tashkil etish, mavjud metodologik yondashuvlarni tahlil qilish hamda ularni zamonaviy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirish masalalari o'rganilgan. Xususan, investitsion jarayonlarni baholashda qo'llaniladigan ekonometrik va statistik usullar, risklarni boshqarish modellari hamda raqamli texnologiyalarni joriy etishning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, tijorat banklarining investitsion strategiyasini shakllantirishda qo'llaniladigan ko'rsatkichlar tizimi, investitsion portfelni optimallashtirish usullari va moliyaviy instrumentlardan foydalanish samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqotda xalqaro tajriba asosida banklarning investitsion faolligini oshirishda qo'llaniladigan ilg'or metodologik yondashuvlar o'rganilib, ularni milliy bank tizimiga tatbiq etish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, investitsiya, investitsion faollik, metodologiya, zamonaviy yondashuv, ekonometrik tahlil, statistik usullar, risklarni boshqarish, investitsion portfel, optimallashtirish.

Аннотация: Статья посвящена вопросам совершенствования современной методологии повышения инвестиционной активности коммерческих банков. В исследовании рассматриваются вопросы эффективной организации инвестиционной деятельности банков, анализ существующих методологических подходов и их адаптация к современным экономическим условиям. В частности, подчеркивается важность эконометрических и статистических методов, используемых при оценке инвестиционных процессов, моделей управления рисками и внедрения цифровых технологий. Также анализируется система показателей, используемых при формировании инвестиционной стратегии коммерческих банков, методы оптимизации инвестиционного портфеля и эффективность использования финансовых инструментов. В исследовании изучаются передовые методологические подходы, используемые для повышения инвестиционной активности банков, на основе международного опыта и рассматриваются возможности их внедрения в национальной банковской системе.

Ключевые слова: коммерческие банки, инвестиции, инвестиционная деятельность, методология, современный подход, эконометрический анализ, статистические методы, управление рисками, инвестиционный портфель, оптимизация.

Abstract: The article is devoted to the issues of improving the modern methodology for increasing the investment activity of commercial banks. The study studies the issues of effective organization of investment activities of banks, analysis of existing methodological approaches and their adaptation to modern economic conditions. In particular, the importance of econometric and statistical methods used in assessing investment processes, risk management models and the introduction of digital technologies is highlighted. Also, the system of indicators used in the formation of the investment strategy of commercial banks, methods for optimizing the investment portfolio and the effectiveness of using financial instruments are analyzed. The study studies advanced methodological approaches used to increase the investment activity of banks based on international experience and considers the possibilities of their implementation in the national banking system.

Keywords: commercial banks, investment, investment activity, methodology, modern approach, econometric analysis, statistical methods, risk management, investment portfolio, optimization.

KIRISH

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish zamonaviy iqtisodiyot sharoitida dolzarb ilmiy-amaliy muammolardan biri hisoblanadi. Global moliyaviy integratsiya jarayonlarining jadallashuvi, raqamli iqtisodiyotning shakllanishi hamda investitsiya muhitining tobora murakkablashuvi banklardan investitsion faoliyatni samarali tashkil etishning yangi yondashuvlarini talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan, tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishning zamonaviy metodologiyasini takomillashtirish masalalari alohida ahamiyat kasb etadi.

Zamonaviy metodologiya, avvalo, kompleks yondashuvga asoslanib, institutsional, moliyaviy, tashkiliy va texnologik omillarni o'zaro uyg'unlashtirishni nazarda tutadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, "katta ma'lumotlar" (Big Data) va moliyaviy texnologiyalar (fintech)dan foydalanish investitsiya qarorlarini qabul qilishda aniqlik va tezkorlikni oshiradi. Shu bilan birga, risklarni boshqarishning ilg'or mexanizmlarini joriy etish va barqaror moliyalashtirish tamoyillariga amal qilish muhim hisoblanadi.

Bundan tashqari, davlat tomonidan yaratilayotgan qulay investitsiya muhiti, normativ-huquqiy bazaning takomillashuvi hamda xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikni kengaytirish tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Natijada, zamonaviy metodologiyani takomillashtirish banklarning investitsion salohiyatini oshirish, real sektorni moliyaviy qo'llab-quvvatlash va milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishning zamonaviy metodologiyasini takomillashtirish masalalari mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan turli nuqtayi nazarlardan o'rganilgan. Axmedov M. 2011-yilda tijorat banklari moliyaviy barqarorligini ta'minlash hamda investitsion faolligini oshirish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tahlil qilib, bank kapitalining yetariligi, risklarni boshqarish tizimi va aktivlar sifati investitsiya faoliyatining barqaror rivojlanishida hal qiluvchi omil ekanligini asoslab bergan. Muallif investitsion faollikni oshirishda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashni metodologik asos sifatida ko'rsatadi.

Berdiyarov B.T. 2020-yilda tijorat banklarining likvidligi va to'lov qobiliyatini ta'minlash masalalarini chuqur tahlil qilib, banklarning investitsion operatsiyalarini kengaytirish uchun likvidlik boshqaruvi tizimini takomillashtirish zarurligini ta'kidlaydi. U likvidlik darajasi yuqori bo'lgan banklar uzoq muddatli investitsiya loyihalarida faolroq ishtirok etishini ilmiy jihatdan asoslaydi. Bu esa investitsion faollikni oshirish metodologiyasida likvidlik ko'rsatkichlarini asosiy indikatorlardan biri sifatida qo'llash zarurligini ko'rsatadi.

Dodiyev F. 2014-yilda tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'llarini tahlil qilib, investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish, qimmatli qog'ozlar bozorida ishtirokni kengaytirish hamda zamonaviy moliyaviy instrumentlardan foydalanish muhimligini qayd etadi. Muallifning yondashuvi investitsion faoliyatni rivojlantirishda strategik boshqaruv va portfel optimallashtirish usullarining ahamiyatini ochib beradi.

Bo'riev J.P. 2023-yilda tijorat banklarining fond bozorida faolligini oshirish masalalarini o'rganib, banklarning kapital bozorida ishtirokini kengaytirish investitsion faoliyat samaradorligini oshirishga xizmat qilishini asoslaydi. U fond bozori infratuzilmasini rivojlantirish, institutsional investorlar bilan hamkorlikni kuchaytirish va moliyaviy instrumentlar xilma-xilligini oshirish zarurligini ta'kidlaydi. Bu yondashuv investitsion faollikni baholashda bozor omillarini ham hisobga olish lozimligini ko'rsatadi.

Jumaev N.X. va Karimov N.G'. 2011-yilda investitsion faoliyatni moliyalashtirishda tijorat banklarining ishtirokini kuchaytirish masalalarini tahlil qilib, bank resurs bazasini kengaytirish, uzoq muddatli moliyalashtirish manbalarini jalb etish hamda kredit-investitsiya mexanizmlarini takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Ularning tadqiqoti banklarning investitsion faoliyati ko'lamini oshirishda moliyalashtirish manbalarining barqarorligi muhim omil ekanligini isbotlaydi.

Jo'raev I. 2017-yilda tijorat banklarining qimmatli qog'ozlar bilan investitsion operatsiyalarini o'rganib, banklarning fond bozorida operatsiyalarini rivojlantirish investitsion daromadlilikni oshirish va risklarni diversifikatsiya qilish imkonini berishini ta'kidlaydi. Muallif ushbu yo'nalishda tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirish va bozor shaffofligini oshirish muhimligini qayd etadi.

Kamilova I.X. 2019-yilda tijorat banklarining investitsion kreditlar berish amaliyotini takomillashtirish masalalarini tahlil qilib, investitsion loyihalarni baholash mezonlarini takomillashtirish, kredit risklarini kamaytirish hamda monitoring tizimini kuchaytirish zarurligini asoslaydi. U investitsion kreditlash mexanizmlarini rivojlantirish orqali banklarning real sektorni moliyalashtirishdagi rolini oshirish mumkinligini ko'rsatadi.

Umuman olganda, ko'rib chiqilgan adabiyotlar tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish ko'p qirrali metodologik yondashuvni talab qilishini ko'rsatadi. Ushbu yondashuv banklarning moliyaviy barqarorligi, likvidligi, resurs bazasi, fond bozorida ishtiroki, investitsiya portfeli boshqaruvi va kreditlash mexanizmlarini kompleks tarzda takomillashtirishga asoslanadi. Bu esa zamonaviy metodologiyani ishlab chiqishda iqtisodiy, moliyaviy va institutsional omillarni birgalikda hisobga olish zarurligini tasdiqlaydi.

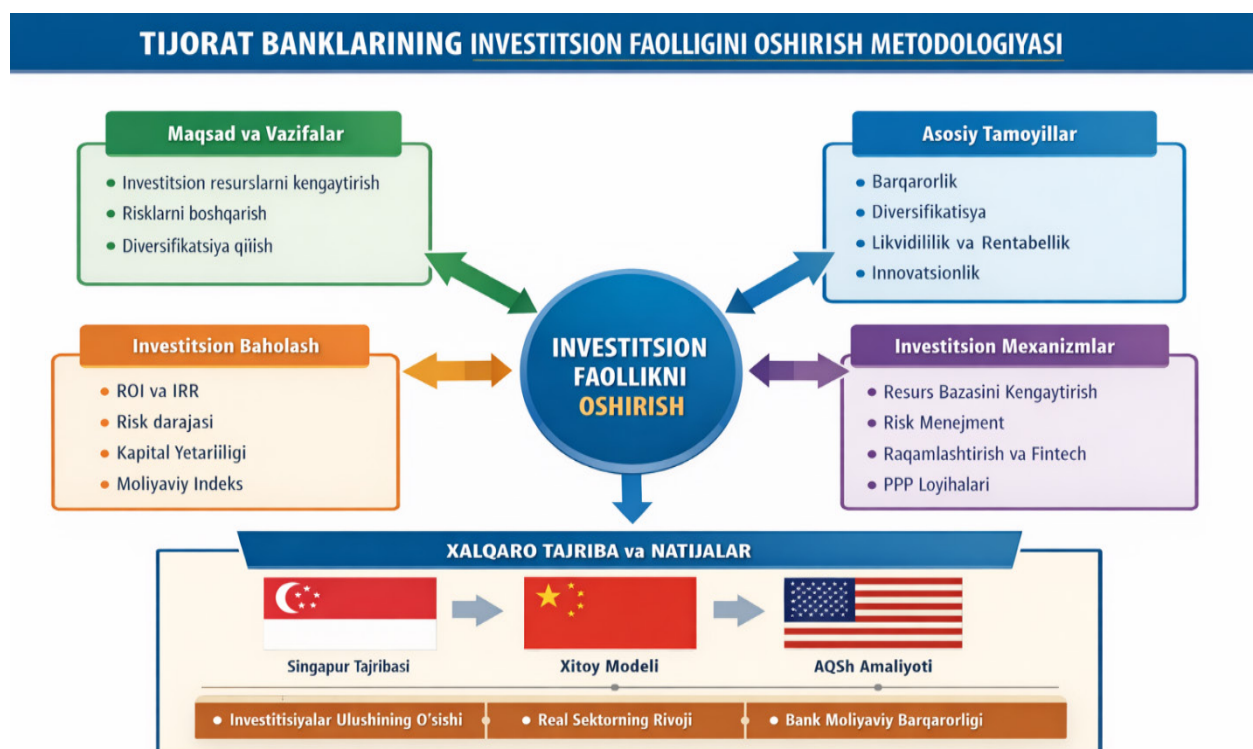

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari, Markaziy bank statistik ma'lumotlari va ochiq ma'lumotlar bazalaridan olingan ko'rsatkichlar asosida ma'lumotlar jamlandi. Ushbu ma'lumotlar panel shaklida tizimlashtirilib, korrelyatsion va ko'p omilli regressiya tahlillari orqali investitsion faollikka ta'sir etuvchi omillar baholandi hamda modelning ishonchliligi va statistik ahamiyati ekonometrik testlar yordamida tekshirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tijorat banklarining investitsion faolligi milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishida muhim omil hisoblanadi. Banklar tomonidan real sektor, infratuzilma, innovatsion va strategik loyihalarni moliyalashtirish investitsion jarayonlarning uzluksizligini ta'minlaydi. Zamonaviy sharoitda globallashtirish, raqobatning kuchayishi va moliya bozorlarining liberallashtirish banklardan samarali investitsion siyosat yuritishni talab etmoqda. Shu bois, investitsion faollikni oshirishning ilmiy asoslangan metodologiyasini ishlab chiqish dolzarb masalalardan biridir. Mazkur yondashuv bank resurslarini oqilona taqsimlash, risklarni boshqarish va daromadlilikni ta'minlash orqali iqtisodiy rivojlanishga xizmat qiladi (1-rasm).

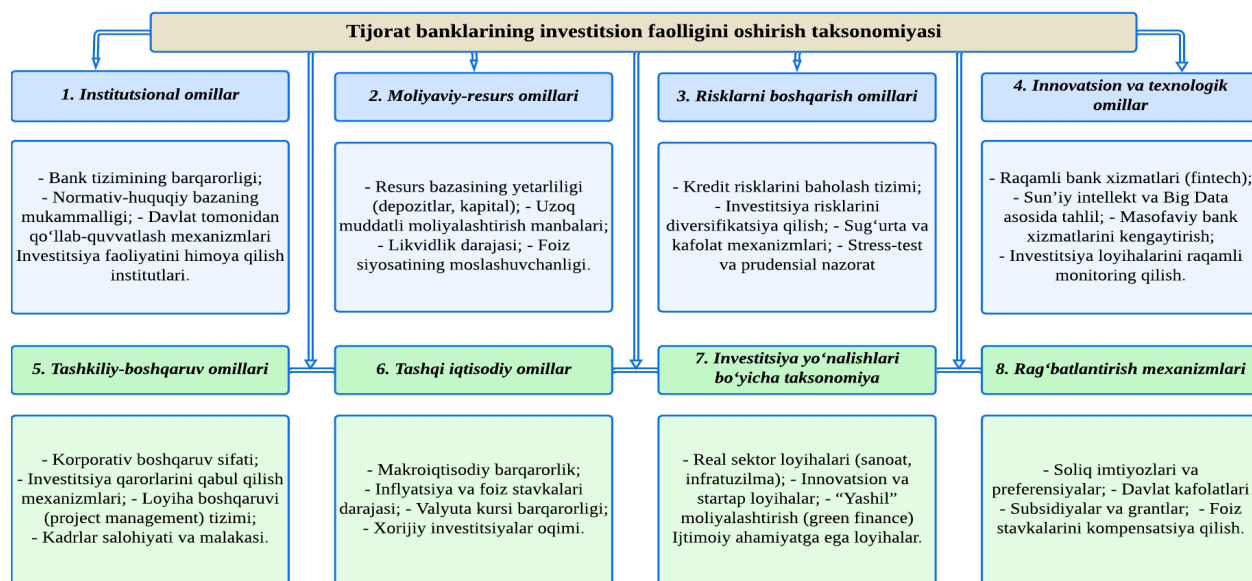

1-rasm. Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishning metodologiyasi¹

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish metodologiyasi kompleks va tizimli yondashuvni talab etadi. Resurs bazasini kengaytirish, investitsion portfelni diversifikatsiya qilish, risk-menejmentni kuchaytirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish ushbu jarayonning asosiy yo'nalishlaridir. Xalqaro tajribadan samarali foydalanish bank tizimining barqarorligi va raqobatbardoshligini oshiradi. Natijada bank aktivlari tarkibida investitsiyalar ulushi ortadi, real sektorni moliyalashtirish kengayadi va iqtisodiyotning uzoq muddatli rivojlanishi ta'minlanadi. Mazkur metodologiya banklarning strategik maqsadlariga erishishda muhim nazariy va amaliy asos bo'lib xizmat qiladi.

Tijorat banklarining investitsion faolligi milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishi va tarkibiy transformatsiyasida muhim o'rin tutadi. Banklar nafaqat moliyaviy vositachi, balki real sektorni rivojlantirish, innovatsiyalarni joriy etish va yangi ish o'rinlarini yaratishda asosiy investitsion drayver sifatida namoyon bo'ladi (2-rasm).

¹ Muallif tomonidan tayyorlangan.

2-rasm. Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish taksonomiyasi²

Shu bois, ularning investitsion faolligini oshirish tizimli yondashuvni, ya'ni institutsional, moliyaviy, risklarni boshqarish, innovatsion hamda tashkiliy omillarni kompleks tarzda takomillashtirishni talab etadi. Mazkur taksonomiya tijorat banklarining investitsion imkoniyatlarini kengaytirish va samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi asosiy yo'nalishlarni tizimli ravishda yoritib beradi.

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirish ko'p qirrali va o'zaro bog'liq omillar tizimiga asoslanadi. Eng avvalo, institutsional muhitning barqarorligi va mukammal normativ-huquqiy baza banklar faoliyatining ishonchililigini ta'minlaydi. Moliyaviy-resurs omillari, xususan, yetarli kapital bazasi va uzoq muddatli resurslar mavjudligi investitsiya loyihalarini keng miqyosda moliyalashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, risklarni samarali boshqarish tizimi investitsiya faoliyatining xavfsizligini oshiradi va yo'qotishlarni minimallashtiradi.

Tijorat banklarida ESG (ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv) mezonlarini kredit siyosatiga integratsiya qilish orqali "yashil investitsiyalar" ulushini 20 foizgacha oshirish mexanizmini joriy etish bank tizimining zamonaviy transformatsiya jarayonida muhim strategik yo'nalish hisoblanadi. Ushbu yondashuv kreditlash jarayonini faqat moliyaviy ko'rsatkichlar asosida emas, balki ekologik va ijtimoiy barqarorlik omillari bilan ham uyg'unlashtirishga xizmat qiladi. ESG mezonlarining kredit siyosatiga kiritilishi natijasida banklarning kredit portfeli tarkibiy jihatdan sifatli o'zgaradi, ya'ni yuqori ekologik standartlarga ega, ijtimoiy jihatdan foydali va korporativ boshqaruvi shaffof bo'lgan loyihalar ustuvor moliyalashtiriladi. Bu esa kredit risklarining kamayishiga, resurslarning samarali taqsimlanishiga hamda uzoq muddatli moliyaviy barqarorlikning mustahkamlanishiga olib keladi.

ESG (Environmental, Social, Governance) mezonlarini tijorat banklarining kredit siyosatiga integratsiya qilish zamonaviy bank menejmentining eng muhim transformatsion yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu yondashuv kredit qarorlarini faqat moliyaviy rentabellik asosida emas, balki ekologik barqarorlik, ijtimoiy ta'sir va korporativ boshqaruv sifati bilan kompleks baholashga asoslanadi. Tahlil natijalariga ko'ra, ESG integratsiya modeli bank kredit portfelining tarkibiy sifatini tubdan o'zgartiradi. Xususan, yashil investitsiyalar ulushining 8–10% dan 18–20% gacha oshishi bank resurslarining ekologik barqaror loyihalarga yo'naltirilishini kuchaytiradi. Bu holat moliya sektorining "yashil iqtisodiyot"ga o'tishdagi asosiy drayverga aylanishini ta'minlaydi. Kredit skoring tizimiga ESG indikatorlarining 100% integratsiya qilinishi kredit risklarini baholash metodologiyasini kengaytiradi. Natijada ekologik va ijtimoiy risklar an'anaviy moliyaviy risklar bilan bir qatorda baholanadi, bu esa kredit portfelining sifatini sezilarli darajada oshiradi. Past uglerodli loyihalar ulushining 12% dan 25–30% gacha oshishi iqtisodiyotning dekarbonizatsiya jarayonini tezlashtiradi. Bu esa bank sektorini nafaqat moliyaviy vositachi, balki ekologik transformatsiya agentiga aylantiradi (1-jadval).

² Muallif tomonidan tayyorlangan.

1-jadval

ESG asosida kredit siyosatini transformatsiya qilish mexanizmi³

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan model (ESG integratsiya)	Miqdoriy o'zgarish	Kutiladigan natija
Yashil investitsiyalar ulushi	8–10%	18–20%	+10–12 foiz punkt	Barqaror moliyalashtirish keskin oshadi
Kredit ajratishda ESG ulushi	0% (mavjud emas)	100% kredit skoring tarkibiga kiritiladi	+100% integratsiya	Kredit qarorlarida ekologik va ijtimoiy omillar hisobga olinadi
Past uglerodli loyihalar ulushi	12%	25–30%	+13–18 foiz punkt	Dekarbonizatsiya jarayoni tezlashadi
ESG reytingga ega mijozlar ulushi	5–7%	40–50%	+35–43 foiz punkt	Kredit portfeli sifati oshadi
Risk darajasi (ESG bilan tuzatilgan)	100% (bazaviy)	75–85%	-15–25%	Kredit risklari kamayadi
Kapital taqsimoti samaradorligi	O'rtacha	Yuqori	+20–30% samaradorlik	Resurslar optimal yo'naltiriladi
Zaxira ajratish talabi	100%	85–90%	-10–15%	Risk asosidagi zaxiralash kuchayadi
"Yashil kredit" mahsulotlari ulushi	3–5%	15–20%	+12–15 foiz punkt	Yangi moliyaviy instrumentlar rivojlanadi
Investitsion jozibadorlik	O'rtacha	Yuqori	+1 daraja oshish	Xalqaro investorlar ishonchi ortadi
Bankning ESG reytingi	Past/O'rtacha	Yuqori	+2 pog'ona	Global moliya bozoriga integratsiya kuchayadi

ESG reytingga ega mijozlar ulushining 5–7% dan 40–50% gacha oshishi kreditlashda institutsional tanlovning o'zgarishini anglatadi. Bu esa korxonalarni ESG standartlariga moslashishga undaydi va umumiy iqtisodiy tizimda "yashil raqobat"ni shakllantiradi. Risk darajasining 15–25% ga kamayishi ESG yondashuvining riskni erta aniqlash va kamaytirishdagi samaradorligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, kapital taqsimoti samaradorligining 20–30% ga oshishi bank resurslarining optimal ishlatilishini ta'minlaydi. "Yashil kredit" mahsulotlarining 3–5% dan 15–20% gacha kengayishi moliyaviy innovatsiyalar rivojlanishini tezlashtiradi va bank mahsulotlarining diversifikatsiyasini oshiradi.

Banklarda aktiv va passivlarni boshqarish (ALM) tizimini takomillashtirish orqali uzoq muddatli resurslar ulushini kamida 60 foizga yetkazish bank moliyaviy barqarorligini mustahkamlashning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu yondashuv aktiv va passivlar o'rtasidagi muddat nomutanosibligini kamaytirib, likvidlik va foiz stavkasi risklarini sezilarli darajada pasaytiradi. Uzoq muddatli resurslar bazasining kengayishi banklarga investitsion loyihalarni moliyalashtirishda barqaror va prognoz qilinadigan moliyaviy manbalarni shakllantirish imkonini beradi. Natijada real sektorni kreditlash hajmi oshadi, yirik infratuzilma va ishlab chiqarish loyihalarini moliyalashtirish kengayadi (2-jadval).

2-jadval

ALM tizimini takomillashtirish orqali resurslar tarkibini optimallashtirish modeli⁴

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan holat (ALM kuchaytirilgan model)	Miqdoriy o'zgarish	Kutiladigan natija
Uzoq muddatli resurslar ulushi	35–40%	≥60%	+20–25 foiz punkt	Moliyalashtirish barqarorligi oshadi
Qisqa muddatli resurslar ulushi	60–65%	40% gacha	-20–25 foiz punkt	Likvidlik bosimi kamayadi
Aktiv-passiv muddatlar tafovuti (maturity gap)	Yuqori	Past / optimallashtirilgan	-40–50%	Foiz stavkasi riski kamayadi
Investitsion kreditlar ulushi	25–30%	45–50%	+20 foiz punkt	Uzoq muddatli loyihalar moliyalanadi
Resurslar diversifikatsiyasi indeksi	O'rtacha	Yuqori	+30%	Resurs bazasi barqarorlashadi

3 Muallif tomonidan tayyorlangan.

4 Muallif tomonidan tayyorlangan.

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan holat (ALM kuchaytirilgan model)	Miqdoriy o'zgarish	Kutiladigan natija
Likvidlik risk darajasi	100% (bazaviy)	75–85%	-15–25%	Likvidlik xavfi pasayadi
Foiz stavkasi riski	Yuqori	O'rtacha / past	-20–30%	Daromadlar barqarorlashadi
ALM monitoring tezligi	Past (davriy)	Real-time / raqamli	+100% modernizatsiya	Qaror qabul qilish tezlashadi
Kapitalni rejalashtirish samaradorligi	O'rtacha	Yuqori	+25–35%	Kapital taqsimoti optimallashtiriladi
Investitsion loyihalarni moliyalashtirish salohiyati	Cheklangan	Kengaygan	+30–40%	Iqtisodiy o'sishga hissa oshadi

ALM tizimini kuchaytirish tijorat banklarida aktivlar va passivlar o'rtasidagi muddat, qiymat va likvidlik nomutanosibligini minimallashtirishga qaratilgan strategik boshqaruv mexanizmi hisoblanadi. Mazkur modelning asosiy maqsadi bank resurs bazasini barqarorlashtirish, likvidlik riskini kamaytirish hamda investitsion kreditlash salohiyatini oshirishdan iborat. Tahlil natijalariga ko'ra, uzoq muddatli resurslar ulushini 35–40% dan $\geq 60\%$ gacha oshirish banklarning investitsion faoliyatini sezilarli darajada kengaytiradi. Bu holat banklarni qisqa muddatli depozitlarga bog'liqlikdan chiqarib, uzoq muddatli iqtisodiy loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatini yaratadi. Natijada moliyaviy tizimning strukturaviy barqarorligi kuchayadi. Qisqa muddatli resurslar ulushining 60–65% dan 40% gacha kamayishi likvidlik bosimini pasaytiradi va aktiv-passiv nomutanosiblikni optimallashtiradi. Ayniqsa, maturity gap indikatorining 40–50% ga qisqarishi foiz stavkasi riskini sezilarli darajada kamaytiradi va bank daromadlarining prognoz qilinuvchanligini oshiradi. Eng muhim natija shundaki, ALM tizimining kuchaytirilishi kredit portfeli sifatini yaxshilaydi, risklarni kamaytiradi va kapitalning samarali ishlatilishini ta'minlaydi. Bu esa milliy iqtisodiyotda investitsion faollikni oshirish va moliyaviy tizim barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Banklar tomonidan real sektor loyihalarini moliyalashtirish ulushini umumiy kredit portfelida kamida 40 foizga yetkazish iqtisodiyotning ishlab chiqarish va investitsion faolligini oshirishga qaratilgan muhim strategik yondashuv hisoblanadi. Ushbu mexanizm kredit resurslarining real iqtisodiyotga yo'naltirilishini kuchaytirib, moliyaviy sektor va ishlab chiqarish sektori o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni mustahkamlaydi. Real sektorni kreditlash ulushining oshirilishi sanoat, qishloq xo'jaligi va xizmatlar sohasidagi investitsion loyihalarni moliyalashtirish hajmini kengaytiradi. Natijada ishlab chiqarish quvvatlari ortadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi va iqtisodiy o'sish sur'atlari tezlashadi (3-jadval).

3-jadval
Real sektorni kreditlash ulushini oshirish orqali investitsion faollikni kuchaytirish modeli⁵

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan holat	Miqdoriy o'zgarish	Kutiladigan natija
Real sektor loyihalarini moliyalashtirish ulushi	25–30%	$\geq 40\%$	+10–15 foiz punkt	Iqtisodiyotning ishlab chiqarish sektori kengayadi
Iste'mol kreditlari ulushi	35–40%	25–30%	-10 foiz punkt	Kredit portfeli tarkibi balanslashadi
Investitsion kreditlar ulushi	30–35%	45–50%	+15–20 foiz punkt	Uzoq muddatli iqtisodiy o'sish kuchayadi
Sanoat loyihalarini moliyalashtirish hajmi	O'rtacha	Yuqori	+30–40%	Ishlab chiqarish quvvati oshadi
Qishloq xo'jaligi kreditlari ulushi	10–12%	15–18%	+5–6 foiz punkt	Oziq-ovqat xavfsizligi mustahkamlanadi
Kichik biznes va tadbirkorlik ulushi	20–25%	30–35%	+10 foiz punkt	Bandlik darajasi oshadi
Kredit portfeli diversifikatsiyasi	O'rtacha	Yuqori	+25–30%	Tizimli risklar kamayadi
Kreditlarning iqtisodiy multiplikatori	1.5–1.8	2.0–2.3	+0.5 koeffitsient	Investitsion samaradorlik oshadi
Bank aktivlarining real sektor bilan bog'liqligi	Cheklangan	Kuchli	+40% integratsiya	Moliyaviy resurslar real iqtisodiyotga yo'naltiriladi
Investitsion faollik indeksi	100 (bazaviy)	125–135	+25–35%	Makroiqtisodiy o'sish tezlashadi

5 Muallif tomonidan tayyorlangan.

Real sektorni kreditlash ulushini oshirish orqali investitsion faollikni kuchaytirish modeli bank kredit siyosatini real iqtisodiyot ehtiyojlariga yaqinlashtirishga qaratilgan muhim institutsional yondashuv hisoblanadi. Ushbu modelning asosiy mazmuni kredit resurslarini iste'mol yo'nalishidan ishlab chiqarish va investitsion sektorlar foydasiga qayta taqsimlash orqali iqtisodiy o'sishning sifatini yaxshilashdan iborat. Tahlil natijalariga ko'ra, real sektor loyihalarini moliyalashtirish ulushining 25–30% dan kamida 40% gacha oshirilishi iqtisodiyotning ishlab chiqarish bazasini kengaytiradi va kapitalning real sektor ichida aylanish tezligini oshiradi. Bu o'z navbatida iqtisodiy o'sishning barqaror va uzoq muddatli modelini shakllantiradi. Iste'mol kreditlari ulushining kamayishi kredit portfelining tarkibiy muvozanatini yaxshilaydi va resurslarning unumli yo'nalishlarga qayta taqsimlanishini ta'minlaydi. Investitsion kreditlar ulushining 45–50% gacha oshishi esa iqtisodiyotda kapital qo'yilmalar hajmini sezilarli kengaytirib, ishlab chiqarish va xizmatlar sektorida modernizatsiya jarayonlarini tezlashtiradi. Umuman olganda, ushbu model bank kredit siyosatini qisqa muddatli iste'mol yo'nalishidan uzoq muddatli investitsion yo'nalishga o'tkazadi, iqtisodiyotning ishlab chiqarish salohiyatini oshiradi va barqaror makroiqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydi.

Investitsion loyihalarni moliyalashtirishda sindikatlashgan kreditlash amaliyotini kengaytirish yirik kapital sig'imi yuqori bo'lgan loyihalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytiruvchi muhim moliyaviy mexanizm hisoblanadi. Ushbu yondashuv bir nechta banklar o'rtasida kredit riskini taqsimlash orqali individual banklarning moliyaviy yukini kamaytiradi va yirik investitsion loyihalarga kirish imkoniyatini oshiradi. Sindikatlashgan kreditlash amaliyotining kengaytirilishi natijasida yirik loyihalarni moliyalashtirish hajmini kamida 30 foizga oshirish bank tizimining investitsion quvvatini sezilarli darajada mustahkamlaydi. Bu esa infratuzilma, energetika, sanoat va transport sohalaridagi yirik loyihalarning amalga oshirilishini tezlashtiradi (4-jadval).

4-jadval
Investitsion loyihalarni sindikatlashgan kreditlash orqali moliyalashtirish samaradorligi⁶

№	Ko'rsatkichlar	Hozirgi holat	Taklifdan keyin	O'zgarish
1	Yirik investitsion loyihalar moliyalashtirish hajmi (mlrd so'm)	10 000	13 000	+30%
2	Sindikat kreditlar ulushi (%)	25%	40%	+15 foiz punkt
3	Ishtirok etuvchi banklar soni (o'rtacha)	2–3 ta	4–6 ta	2 barobar oshish
4	Kredit risk darajasi	Yuqori	Past	Risk taqsimlanadi
5	Loyihani moliyalashtirish muddati	12 oy	8-9 oy	-25% tezlashish

Investitsion loyihalarni sindikatlashgan kreditlash orqali moliyalashtirish samaradorligi bank tizimida yirik kapital talab qiluvchi loyihalarni amalga oshirish mexanizmlarini takomillashtirishga qaratilgan muhim yondashuv hisoblanadi. Ushbu modelning asosiy mohiyati bir nechta banklarning moliyaviy resurslari va risklarini birlashtirish orqali yirik investitsion loyihalarni samarali moliyalashtirishdan iborat. Tahlil natijalariga ko'ra, yirik investitsion loyihalarni moliyalashtirish hajmining 10 000 mlrd so'mdan 13 000 mlrd so'mga oshishi (30% o'sish) bank tizimining investitsion salohiyati sezilarli darajada kengayganini ko'rsatadi. Bu esa iqtisodiyotda kapital qo'yilmalar hajmining oshishi va yirik infratuzilma loyihalarining tezroq amalga oshirilishiga xizmat qiladi. Sindikat kreditlar ulushining 25% dan 40% gacha oshishi banklar o'rtasida hamkorlik mexanizmlarining kuchayganini va yirik loyihalarni moliyalashtirishda jamoaviy yondashuvning ustuvor ahamiyat kasb etayotganini bildiradi. Bu esa moliyaviy tizimda risklarni diversifikatsiya qilish darajasini oshiradi.

Standart kreditlar ulushini tasniflangan kreditlar umumiy hajmida kamida 5,0 foizli punktga oshirish bank kredit portfelining sifatini yaxshilash va investitsion risklarni kamaytirishga qaratilgan muhim institutsional yondashuv hisoblanadi. Ushbu taklif kredit portfelidagi muammoli aktivlar ulushini qisqartirish orqali banklarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi. Standart kreditlar ulushining oshishi kredit risklarining umumiy darajasini pasaytiradi, chunki yuqori sifatli kreditlar bank aktivlarining daromadlilik va qaytarilish ehtimolini oshiradi. Natijada kredit portfeli strukturasi yaxshilanadi va muammoli kreditlar (NPL) bosimi kamayadi (5-jadval).

6 Muallif tomonidan tayyorlangan.

5-jadval
Kredit portfeli sifatini oshirish bo'yicha⁷

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan holat	Natija (ta'sir)
Standart kreditlar ulushi	70%	75%	+5 foiz punktga oshadi
Muammoli kreditlar ulushi	30%	25%	-5 foiz punktga kamayadi
Risk darajasi	100% (bazaviy)	80–85%	15–20% ga kamayadi
Zaxira ajratish hajmi	100% (bazaviy)	88–90%	10–12% ga kamayadi
Likvidlik darajasi	O'rtacha	Yuqori	Moliyaviy barqarorlik oshadi
Investitsion jozibadorlik	O'rtacha	Yuqori	Investorlar ishonchi ortadi
Kapital yetarliligi	Barqaror	Yaxshilanadi	Regulyativ ko'rsatkichlar oshadi

Kredit portfeli sifatini oshirishga qaratilgan ushbu model bank tizimida aktivlar sifati, risklarni boshqarish va moliyaviy barqarorlikni kuchaytirishga yo'naltirilgan kompleks yondashuv hisoblanadi. Modelning asosiy maqsadi standart kreditlar ulushini oshirish va muammoli kreditlar (NPL) ulushini qisqartirish orqali bank aktivlarining sifat strukturasi yaxshilashdan iborat. Tahlil natijalariga ko'ra, standart kreditlar ulushining 70% dan 75% gacha oshishi kredit portfelining barqaror va qaytarilish ehtimoli yuqori bo'lgan aktivlar hisobiga kengayishini anglatadi. Shu bilan birga, muammoli kreditlar ulushining 30% dan 25% gacha kamayishi bank tizimidagi kredit risklarining sezilarli darajada pasayishiga olib keladi. Risk darajasining 100% bazaviy ko'rsatkichdan 80–85% gacha tushishi kredit portfelining umumiy xavflilik darajasi kamayganini bildiradi. Bu holat banklarning kredit siyosatini yanada ehtiyotkor va samarali risk boshqaruviga asoslangan modelga o'tishini ta'minlaydi. Umuman olganda, ushbu yondashuv bank kredit siyosatini barqarorlik va samaradorlikka yo'naltiradi, investitsion muhitni yaxshilaydi hamda iqtisodiyotda moliyaviy resurslarning ishonchli va optimal taqsimlanishini ta'minlaydi.

Umuman olganda, ushbu beshta ilmiy yangilik bank tizimini an'anaviy kreditlash modelidan barqaror, riskga asoslangan va investitsion yo'naltirilgan zamonaviy moliyaviy tizimga transformatsiya qilishga xizmat qiladi. Natijada banklarning kredit portfeli sifati oshadi, resurslar real sektor va "yashil" iqtisodiyotga samarali yo'naltiriladi, investitsion faollik kuchayadi hamda iqtisodiyotning uzoq muddatli barqaror o'sishi ta'minlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tijorat banklarining investitsion faolligini oshirishning zamonaviy metodologiyasini takomillashtirish masalalari bugungi kunda bank tizimini rivojlantirishning eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Banklarning investitsion faoliyatini tahlil qilish va prognozlashda qo'llanilayotgan metodologik vositalarni takomillashtirish investitsion qarorlar sifatini oshiradi hamda resurslardan samarali foydalanishga imkon beradi. Shuningdek, raqamli bank xizmatlari, fintech yechimlari va sun'iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi investitsion jarayonlarni tezlashtirib, ularning shaffofligi va samaradorligini oshirmoqda. Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda investitsion faoliyatni baholash va boshqarishning zamonaviy metodologiyalari keng qo'llanilib, bu banklarning iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Axmedov M. «Tijorat banklari moliyaviy barqarorligini ta'minlash va investitsion faolligini oshirish masalalari», «Iqtisod va moliya», Toshkent, №10, 2011.
2. Berdiyarov B.T. O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining likvidiligi va to'lov qobiliyatini ta'minlash masalalari. I.f.d. ilm. dar. ol.uch. taqd. et. diss. avtoref. — Toshkent, 2020. — B. 30.
3. Dodiye F. Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'llari, «Iqtisod va moliya», Toshkent, 2014, №3
4. J.P.Bo'riev. Tijorat banklarining fond bozorida faolligini oshirish. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafi doktri dissertatsiyasi avtoreferati. — T: TMI, 2023. — 52 b.
5. Jumaev N.X., Karimov N.G'. Investitsion faoliyatni moliyalashtirishda tijorat banklarining ishtirokini kuchaytirish masalalari. "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. № 1, sentyabr, 2011 yil.
6. Jo'raev I. O'zbekistonda tijorat banklarining qimmatli qog'ozlar bilan investitsion operatsiyalari va ularni rivojlantirish masalalari. "Xalqaro moliya va hisob" ilmiy elektron jurnali. №2, aprel, 2017 yil.
7. Kamilova I.X. Tijorat banklarining investitsion kreditlar berish amaliyotini takomillashtirishning dolzarb masalalari. "Xalqaro moliya va hisob" ilmiy elektron jurnali. № 6, dekabr, 2019 yil.

7 Muallif tomonidan tayyorlangan.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>